

BIESZCZADY JAKO MIEJSCE SPĘDZANIA WOLNEGO CZASU PRZEZ STUDENTÓW RZESZOWSKICH UCZELNI

Streszczenie

Bieszczady są niewątpliwie najbardziej znanym regionem turystycznym województwa podkarpackiego. Ich charakterystyczny krajobraz, cisza i spokój, nieskażona przyroda, liczne zabytki i atrakcje turystyczne, a także unikalna i niepowtarzalna atmosfera sprawiają, że góry te przyciągają rzesze turystów zarówno z kraju, jak i z zagranicy.

Istnieje wiele opracowań dotyczących walorów i atrakcji turystycznych Bieszczad, a także badań ruchu turystycznego w tym regionie. W niniejszym tekście główną uwagę zwrócono jednak na specyficzny segment osób odwiedzających południowo-wschodni kraniec Polski – studentów rzeszowskich uczelni wyższych. Jest to grupa, która ze względu na niewielką odległość Rzeszowa od Bieszczad oraz pewne określone preferencje wypoczynku z założenia powinna chętnie wybierać właśnie ten region jako miejsce docelowe swoich wyjazdów turystycznych.

Głównym celem artykułu jest identyfikacja motywacji, a także potrzeb i preferencji turystycznych studentów dwóch rzeszowskich uczelni wyższych w odniesieniu do wyjazdów w Bieszczady. W pierwszej części pokrótce omówiono kwestię motywacji oraz uwarunkowań, którymi kierują się turyści, podejmując decyzję o wyjeździe, w szczególności skupiając się na osobach młodych. W kolejnej dokonano charakterystyki Bieszczad jako obszaru recepcji turystycznej. Następnie scharakteryzowano badaną grupę studentów oraz metodologię badań. Końcowe rozdziały zawierają wyniki przeprowadzonej analizy oraz wnioski z niej płynące.

Słowa kluczowe: Bieszczady, czas wolny, studenci, turystyka, badania ankietowe

BIESZCZADY AS A PLACE OF LEISURE ACTIVITIES FOR THE STUDENTS OF RZESZOW UNIVERSITIES

Summary

Bieszczady are undoubtedly the most famous tourist region of Podkarpackie voivodeship. Their distinctive landscape, peace and quiet, unspoilt nature, numerous monuments and tourist attractions, as well as unique and unrepeatable atmosphere make these mountains attract thousands of tourists from both home and abroad.

There are many studies on the advantages and attractions of the Bieszczady Mountains, as well as studies of tourist movement in the region. In this paper, however, the main attention was paid to the specific segment of people visiting the south-eastern end of Poland – students of Rzeszow universities. This is the group that due to the proximity of Rzeszow from Bieszczady and some specific leisure preferences in principle should willingly choose this region as a destination of their tourist trips.

The main aim of this article is to identify the motivations, as well as the needs and tourist preferences of the students of two Rzeszow universities in relation to trips to the Bieszczady Mountains. The first section briefly discusses the issue of motivations and conditions that guide the tourists deciding to leave, particularly focusing on young people. The next part is the characteristics of the Bieszczady Mountains as a tourist reception area. Then the test group of students and research methodology have been characterized. The final chapters contain the results of the analysis and some conclusions.

Keywords: Bieszczady Mountains, leisure, students, tourism, survey research

1. Wprowadzenie

Turystyka właściwie od zawsze związana była z zagadnieniem czasu wolnego. Wśród jej rozlicznych definicji najczęściej znaleźć można te, które akcentują dobroć i brak związku z zarobkowaniem. Dlatego też wszelkie wyjazdy w celach wypoczynkowych, zdrowotnych, kulturowych, religijnych itd. odbywają się właśnie w czasie wolnym. Dopiero stosunkowo od niedawna w sferę turystyki wkraczają aspekty związane z pracą. Zaliczamy tu różnego rodzaju wyjazdy biznesowe, kongresowe, szkoleniowe itp. Celem głównym tychże wyjazdów nie może być jednak działalność zarobkowa wynagradzana w odwiedzanej miejscowości [1].

Czas wolny to z kolei „część czasu, która pozostaje po obowiązkach w pracy, rodzinnych oraz społecznych, czas, który jest wypełniony wybranymi przez człowieka czynnościami na odnowę sił, wypoczynek, rozrywkę lub rozwój osobowości” [2]. W dzisiejszym świecie bardzo często czas ten wykorzystywany jest na wyjazdy turystyczne. Mając ograniczony zasób czasu wolnego, człowiek stara się go maksymalnie wykorzystać, a wszelkiego rodzaju podróże, czy to wypoczynkowe, zdrowotne, poznawcze, religijne i inne, zaliczyć można zdecydowanie do aktywności, które są pożądane, na które „nie szkoda nam czasu” i w które warto zainwestować.

Niniejsze opracowanie jest próbą zbadania atrakcyjności turystycznej Bieszczad dla specyficznego segmentu turystów – studentów rzeszowskich uczelni wyższych. Ponadto określenie najważniejszych motywów wyboru tego regionu jako miejsca docelowego. Wydaje się, że tak łatwo dostępny, bliski i bogaty w różnego rodzaju walory i atrakcje turystyczne region, powinien być miejscem licznie odwiedzonym przez reprezentantów tejże grupy. Dlatego można wysnuć hipotezę, że Bieszczady są chętnie i często obieranym kierunkiem wyjazdów studentów w czasie wolnym. W myśl tak postawionej hipotezy sformułowane zostały następujące pytania badawcze:

1. Jakie są główne determinanty i uwarunkowania wyjazdów turystycznych studentów? Czy wyjazdy w Bieszczady wpisują się w profil studenta-turysty?
2. Czy osoby studiujące w Rzeszowie chętnie wyjeżdżają w ten region kraju?
3. Jeśli tak, to jakie motywacje nimi kierują i jakie czynniki decydują o wyborze miejsca docelowego?
4. Jakie są preferencje turystyczne studentów wyjeżdżających w Bieszczady?

2. Specyfika wyjazdów turystycznych studentów w Bieszczady

Cytując K. Przeclawskiego [5], można powiedzieć, że „turystyka młodzieży pod pewnym względem zajmuje szczególne, odrębne miejsce w całokształcie turystyki współczesnej. Nie ulega ona tak łatwo stereotypom turystyki masowej, jest ze zrozumiałych przyczyn raczej turystyką tanią, jest w większym stopniu turystyką kwalifikowaną, jest też częściej turystyką w małych nieformalnych grupach”. Oczywiście zestawienie turystyki młodzieży z turystyką studentów powodowane jest tym, że w głównej mierze studentami są ludzie młodzi.

Wyjazdy turystyczne są determinowane przez szereg czynników. W licznych klasyfikacjach spotykanych w literaturze przedmiotu czynniki te najczęściej dzieli się na zewnętrzne, czyli takie, które oddziałują na konsumenta, oraz wewnętrzne, które go charakteryzują. Wśród czynników zewnętrznych można wyróżnić uwarunkowania o charakterze ekonomicznym, demograficznym, geograficznym oraz prawno-politycznym. Czynniki wewnętrzne z kolei można zakwalifikować do dwóch grup: określającej profil społeczny konsumenta oraz określającej jego profil psychologiczny. Ponadto do czynników wewnętrznych zalicza się także motywację podróży [4].

Biorąc pod uwagę powyższą klasyfikację, można już w tym miejscu dokonać próby przeanalizowania poszczególnych czynników w kontekście wyjazdów studentów rzeszowskich uczelni w Bieszczady. Tak przeprowadzona analiza może dać odpowiedź na pierwsze pytanie badawcze postawione w niniejszym opracowaniu.

Rozpatrując czynniki ekonomiczne, należy wziąć pod uwagę przede wszystkim budżet, który studenci mogą przeznaczyć na turystykę oraz ceny produktów i usług turystycznych. Czynniki te nie powinny stanowić bariery uniemożliwiającej bądź też ograniczającej wyjazdy w Bieszczady i raczej każdy student jest w stanie pozwolić sobie na taki wydatek.

Wśród czynników demograficznych wiek zdecydowanie sprzyja tego typu wyjazdom (preferowanie turystyki aktywnej, niższe wymagania dotyczące standardu usług). Również wykształcenie odgrywa w tym wypadku znaczną rolę – poszerza wiedzę i horyzonty, wzbudza ciekawość, zwiększa potrzeby turystyczne.

Czynniki geograficzne dotyczą w głównej mierze odległości między miejscem stałego pobytu a miejscem docelowym. Biorąc pod uwagę Rzeszów jako „bazę wypadową” w Bieszczady, to odległość jest stosunkowo niewielka (do Soliny – 110 km, do Ustrzyk Górnych – 160 km). Poza tym samo przebywanie w mieście na co dzień wzbudza chęć zmiany otoczenia i wypoczynku w środowisku odmiennym, bliżej natury.

Wśród czynników prawno-politycznych sprzyjających wyjazdom studentów w Bieszczady można wymienić brak jakichkolwiek problemów formalnych związanych z podróżą, jak również aspekt ochrony środowiska naturalnego – Bieszczadzki Park Narodowy, parki krajobrazowe itd. przyciągają rzesze miłośników przyrody.

Jeśli idzie o czynniki wewnętrzne społeczne, to ich oddziaływanie można analizować w kilku podstawowych grupach, wśród których do najważniejszych (z punktu widzenia badanej społeczności, czyli studentów) zaliczyć można: rodzinę, grupy odniesienia i liderów opinii, kulturę i subkulturę oraz modę.

Biorąc pod uwagę oddziaływanie rodziny, to oprócz kwestii wychowania, pochodzenia, uwarunkowań kulturowych, religijnych itp., szczególny wpływ na zachowania klientów na rynku turystycznym ma tzw. faza cyklu rodziny. Fazą, którą w największym stopniu można przypisać studentom, jest okres kawalerski. Odznacza się on niewielkim obciążeniem finansowym, relatywnie niskimi dochodami, podatnością na panującą modę, a także zorientowaniem na rekreację. W tym okresie dominują wyjazdy krajowe, indywidualne, tańsze wycieczki objazdowe oraz wyjazdy weekendowe [4]. Przedstawiona charakterystyka niewątpliwie wpisuje się w specyfikę wyjazdów studenckich w Bieszczady i tylko potwierdza słuszność założenia, że dla studentów rzeszowskich uczelni południowo-wschodni kraniec Polski może być atrakcyjnym miejscem docelowym ich podróży.

Grupa odniesienia „to każda grupa społeczna, do której konsument należy lub pragnie należeć. Zazwyczaj jest polem odniesienia w ocenie zachowania jednostki” [4]. Młodzi ludzie są szczególnie uwrażliwieni na opinie grup, do których należą, jak również na oddziaływanie liderów opinii. Przekłada się to często na silną potrzebę „dotrzymania kroku” innym, porównywanie się z resztą grupy, czy też chęć wyróżnienia się, zademonstrowania swojej odmienności i wyjątkowości. Wyjazdy turystyczne są do tego bardzo dobrą okazją.

Na zachowania turystyczne młodzieży duży wpływ może mieć również przynależność do różnego rodzaju kultur i subkultur, przejawiające się wyznawaniem podobnych wartości, jak również panująca moda. Jej oddziaływanie przejawia się w preferowaniu określonych kierunków podróży. Można powiedzieć, że miejscem zawsze „modnym” w środowisku studenckim były i są w Polsce Bieszczady.

Wśród czynników wewnętrznych psychologicznych wymienić można osobowość, procesy poznawcze (percepcja, uczenie się, rozwiązywanie problemów) oraz procesy aktywizujące (emocje, postawy i opinie) [4]. Ponieważ są to cechy indywidualne każdego człowieka, nie można w tym miejscu doszukać się jakiegoś ogólnego wpływu czynników psychologicznych na podejmowanie przez studentów decyzji o wyjeździe w Bieszczady.

Taką zależność można jednak zaobserwować, analizując motywy wyjazdów turystycznych. „Motywacje są to czynniki wewnętrzne natury psychicznej i fizjologicznej, świadome lub nieświadome, skłaniające do określonego działania”. Określonym motywacjom mogą odpowiadać określone typy podróży, np. podróże służbowe, zdrowotne, sportowe, rekreacyjne, edukacyjne, rodzinne, etniczne, ekonomiczne, religijne [4]. W części badawczej niniejszego artykułu skupiono się na przeanalizowaniu podstawowych motywów decydujących o wyjazdach studentów rzeszowskich uczelni w Bieszczady.

Charakteryzując specyfikę wyjazdów turystycznych badanej grupy warto zapoznać się również z typologią zachowań turystycznych młodzieży zaproponowaną przez K. Przeclawskiego [5]. Wyróżnia on dziewięć typów zachowań określonych pod kątem wartości istotnych dla tejże grupy:

1. turysta poznający świat,
2. turysta poznający siebie (kontemplacyjny),

3. turysta poszukujący przyjaciół,
4. turysta wypoczywający,
5. turysta wyczynowy,
6. turysta bawiący się,
7. turysta szukający przygód,
8. turysta handlowiec,
9. turysta konformista.

Opierając się na różnego rodzaju danych dotyczących ruchu turystycznego w Bieszczadach, a także na własnej obserwacji, można dojść do wniosku, że większość z powyżej przedstawionych typów turystów można tam spotkać.

Przeclawski wskazuje również pięć najczęściej uprawianych przez młodzież form turystyki, z których trzy uznać można za wyjątkowo „wpasowane” w specyfikę wyjazdów studenckich w Bieszczady. Są to: turystyka kwalifikowana, turystyka krajoznawcza i turystyka pobytowa w grupach nieformalnych [5].

3. Bieszczady jako region turystyczny

Bieszczady są regionem specyficznym i unikalnym, nie tylko w skali kraju. Na portalu Polskiej Organizacji Turystycznej można znaleźć następujący ich opis: „Niezwyczajną atmosferę tych gór tworzy zarówno sam krajobraz, jak i legenda, jaką są owiane. Niezbyt wysokie grzbiety wieńczą trawiaste połoniny. Widok z nich zapiera dech w piersi, a poprzez rozległość panoramy daje wrażenie swobody, wolności i przestrzeni. Przez szereg powojennych lat, pozostając w strefie zamkniętej – po haniebnym wysiedleniu stąd miejscowej ludności bojkowskiej i łemkowskiej – Bieszczady stały się górami bezludnymi i dzikimi. W latach 60. XX wieku napłynęła tu pierwsza duża fala nowych mieszkańców – w dużej mierze outsiderów skłóconych z systemem. Zrodziła się nowa legenda Bieszczad jako oazy ludzi wolnych, stworzonej w zapomnianym kącie socjalistycznego kraju. Dziś, zwłaszcza po budowie zapory na Solinie, te dzikie góry są coraz bardziej eksplorowane przez masową turystykę. Wciąż jednak miejsca starcza dla wszystkich, a w porównaniu na przykład z Tatrami jest tu po prostu pusto...” [6].

Największymi atrakcjami turystycznymi Bieszczad są niewątpliwie pasma górskie z połoninami oraz Jezioro Solińskie. Najpopularniejsze szlaki wiodą przez połoniny Wetlińską i Caryńską, a także na Tarnicę – najwyższy szczyt tych gór [6]. Sztucznie utworzony Zalew Soliński wraz z zaporą stanowi natomiast licznie odwiedzane miejsce wypoczynku, rekreacji i uprawiania sportów wodnych.

Solina, Polańczyk, Cisna i Lesko to miejscowości tętniące życiem i kuszące atrakcjami, bogatą, całoroczną bazą noclegową i obiektami małej gastronomii. Na potwierdzenie można w tym miejscu przytoczyć fragment z przewodnika P. Lubońskiego: „Osobom o mało wybrednym podniebieniu Bieszczady nie sprawią kłopotów aprowizacyjnych. Latem w uczęszczanych przez turystów miejscowościach, zwłaszcza wokół Jeziora Solińskiego i przy Dużej Obwodnicy, działają punkty małej gastronomii, gdzie zawsze znajdzie się jakiś żurek i kiełbasa na gorąco, a czasem i bogatszy wybór

dań. Godne polecenia są smażalnie ryb, nieraz świeżo wyłowionych z podręcznych hodowli pstrąga. Najładniej położone znajdują się na przełęczy Przysłup pomiędzy Cisną a Wetliną. Dawne bieszczadzkie „mordownie”, gdzie bez problemu można było jedynie wypić piwo i „znaleźć guza”, pozamieniały się przeważnie we w miarę cywilizowane lokale. Nawet w małych osadach działają sklepiki z podstawowymi produktami spożywczymi” [3].

Poza tym w Bieszczadach znaleźć można również ślady bytowania różnych nacji i kultur. Drewniane i murowane cerkwie, kościoły, przydrożne kapliczki i krzyże, cmentarze, kirkuty oraz różnego rodzaju pamiątki po minionych czasach rozsiane są po miasteczkach, wsiach i osadach [7].

Turystów w Bieszczady przyciąga również nieskażone środowisko naturalne i wciąż dzika przyroda. Bieszczadzki Park Narodowy istnieje od 1973 r. Obejmuje swoim zasięgiem najciekawsze krajobrazowo i przyrodniczo partie górskie polskiej części Bieszczadów Zachodnich, o łącznej powierzchni 29 200 ha. Na terenie parku rośnie wiele rzadkich gatunków roślin, charakterystycznych dla wschodnich Karpat. Spotkać tu też można liczne zwierzęta – jelenie karpackie, sarny, dziki, żubry, łosie, także stada wilków. Symbolem parku jest ryś [8].

4. Metodyka badań

Głównym celem przeprowadzonych badań ankietowych było przeanalizowanie motywacji, potrzeb i preferencji turystycznych studentów dwóch rzeszowskich uczelni wyższych, którzy w czasie wolnym wyjeżdżają w Bieszczady. Wyniki analizy miały dać odpowiedź na trzy pozostałe pytania badawcze postawione we wstępie artykułu.

Grupę respondentów stanowili studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie – dwóch z trzech największych uczelni w mieście – studiujący w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym na studiach uzupełniających magisterskich. W związku z tym wyniki badań porównano również pod kątem analizowanych uczelni i trybów studiów. Respondentów wybrano w sposób przemyślany i nieprzypadkowy.

W sumie w badaniu wzięło udział 191 osób (102 z WSiIZ i 89 z UR). Kobiety stanowiły 61% ankietowanych, natomiast mężczyźni 39%. Przeważali studenci w wieku do 24 lat – 77%. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania, udział procentowy badanych rozkładał się następująco: mieszkający na wsi – 26,7%, w miastach do 50 tys. mieszkańców – 27,7%, w miastach od 50 do 100 tys. mieszkańców – 11%, w miastach 100–200 tys. mieszkańców – 32,5%, w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców – 2,1%. 58% respondentów stanowili studenci studiów stacjonarnych, natomiast 42% – studiów niestacjonarnych, zarówno pierwszego, jak i drugiego roku studiów uzupełniających magisterskich. Ankietowanych poproszono również o podanie miejsca zamieszkania podczas studiów. Dom rodzinny zaznaczyło 62,8% badanych, stancję – 27,2%, a akademik – 9,9%. Wsparcie rodziny, stała lub dorywcza praca to główne źródła utrzymania studentów. Sytuację materialną określono następująco: zła – 3,7%, przeciętna – 51,8%, dobra – 29,8%, bardzo dobra – 13,6%.

Kwestionariusz ankiety składał się z 24 pytań oraz metryczki. Przed jego otrzymaniem każdy student został poinformowany o celu prowadzonej analizy oraz sposobie wypełniania ankiety. W niniejszym opracowaniu przedstawiono wybrane wyniki badań. Zaprezentowano je w formie analizy porównawczej czterech grup studentów:

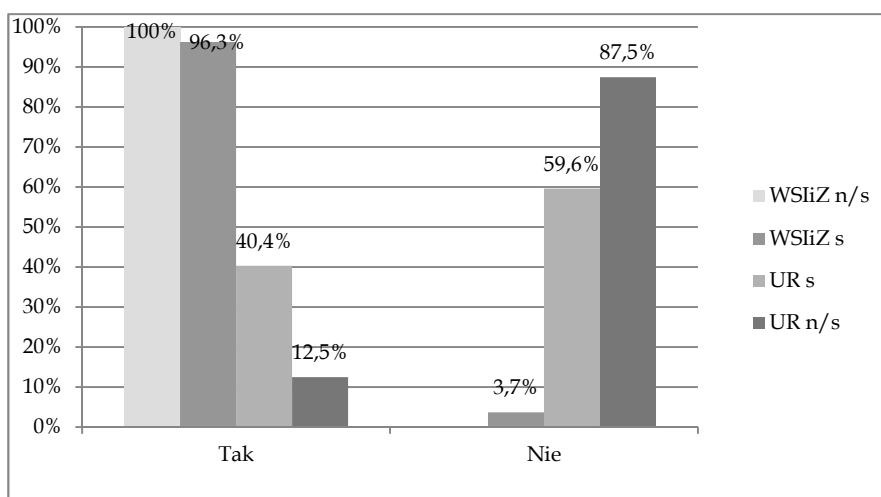
1. Studenci WSiZ studiujący w trybie niestacjonarnym (WSiZ n/s),
2. Studenci WSiZ studiujący w trybie stacjonarnym (WSiZ s),
3. Studenci UR studiujący w trybie stacjonarnym (UR s),
4. Studenci UR studiujący w trybie niestacjonarnym (UR n/s).

5. Wyniki badań i ich omówienie

Pierwsze pytanie zamieszczone w kwestionariuszu ankiety służyło weryfikacji badanych. Dzięki niemu możliwe było dokonanie ich selekcji. Osoby, które nigdy nie były w Bieszczadach, poproszono o wypełnienie metryczki, natomiast studenci, którzy w Bieszczadach spędzają swój czas wolny, przechodzili do kolejnych pytań.

Prawie wszyscy studenci WSiZ zadeklarowali, że wyjeżdżają w Bieszczady w czasie wolnym. Odsetek reprezentantów Uniwersytetu Rzeszowskiego jest dużo niższy: niewiele ponad 40% studentów studiów stacjonarnych obiera ten kierunek, natomiast ze studiów niestacjonarnych tylko 12,5% (wykres 1).

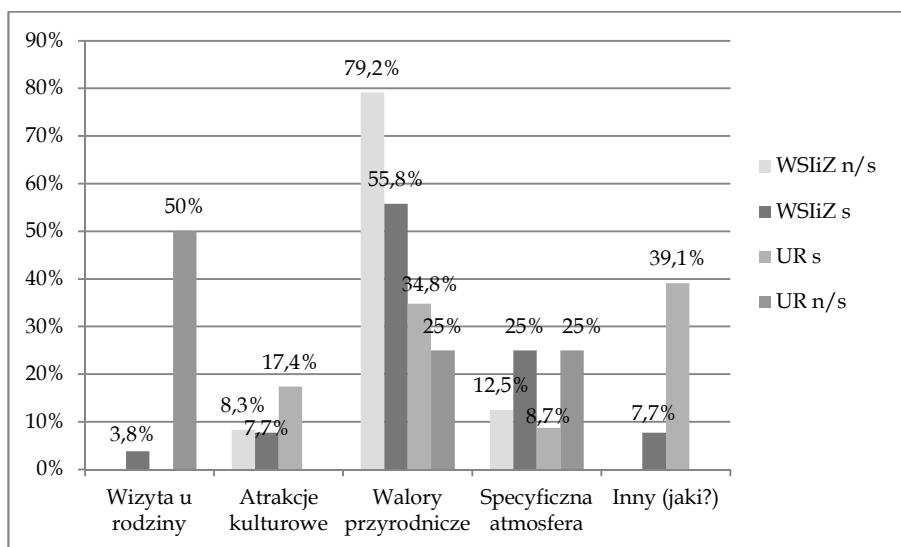
Wykres 1. Studenci wyjeżdżający w Bieszczady w czasie wolnym

Źródło: Badania własne

Wykres 2 ukazuje motywy wyjazdów studentów w Bieszczady. Magnesem przyciągającym największą ich liczbę są walory przyrodnicze, które wskazały osoby ze wszystkich badanych grup (w tym prawie 80% studentów WSiZ studiów niestacjonarnych).

Wykres 2. Motywy wyjazdów studentów w Bieszczady

Źródło: Badania własne

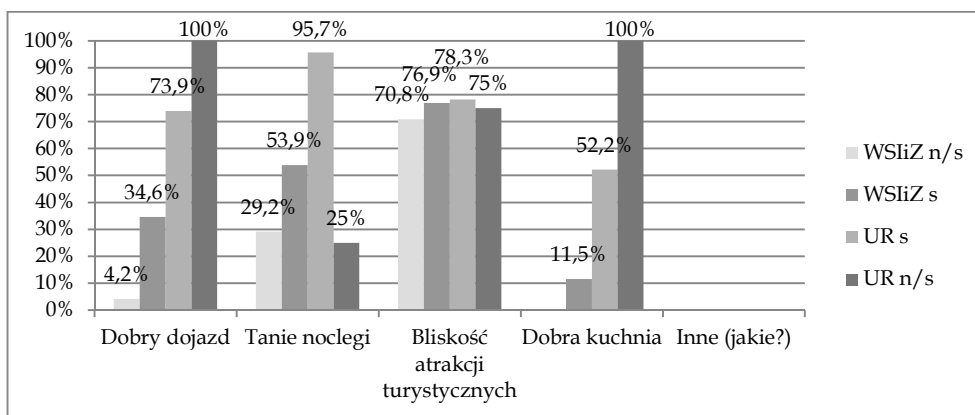
50% studentów studiujących w trybie niestacjonarnym na UR wyjeżdża w Bieszczady, odwiedzając rodzinę, natomiast 25% studentów studiów stacjonarnych WSIiZ i 25% studentów studiów niestacjonarnych UR odwiedza Bieszczady ze względu na specyficzną atmosferę tego regionu.

W kolejnych pytaniach zapytano studentów na jak długo, jak często i kiedy wyjeżdżają w Bieszczady. W odpowiedzi wszystkich badanych grup dominowały wyjazdy weekendowe. Studenci WSIiZ mieli bardzo zbliżone odpowiedzi. Uśredniając, wyjazd jednodniowy zaznaczyło 9% badanych, weekendowy – 70%, a do jednego tygodnia – 21%. Z kolei wśród studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego średnio 19% preferuje wyjazdy jednodniowe, a 64% weekendowe. Ponadto 26% studentów studiów stacjonarnych UR zaznaczyło opcję „do jednego tygodnia”, a „powyżej jednego tygodnia” – 8,7%. Jeśli idzie o częstotliwość wyjazdów, to studenci generalnie wyjeżdżają raz lub dwa razy do roku, najczęściej w okresie letnim.

Najpopularniejszym miejscem pobytu w Bieszczadach Zachodnich są okolice Jeziora Solińskiego. Potwierdziły to zgodnie wszystkie badane grupy studentów. W klasyfikacji ogólnej na drugim miejscu znajdują się tereny Bieszczadzkiego Parku Narodowego, natomiast na trzecim obszar Ciśniańsko-Wetlińskiego Parku Krajobrazowego. Ponadto 9,6% studentów studiów stacjonarnych WSIiZ zatrzymuje się na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Sanu.

Wykres 3 jest niejako uzupełnieniem wyników dotyczących wyboru miejsca docelowego w Bieszczadach. W pytaniu odnoszącym się do tej kwestii studenci mogli wybrać maksymalnie 3 odpowiedzi, dlatego wyniki procentowe nie sumują się do 100.

Wykres 3. Czynniki decydujące o wyborze Bieszczad jako celu podróży

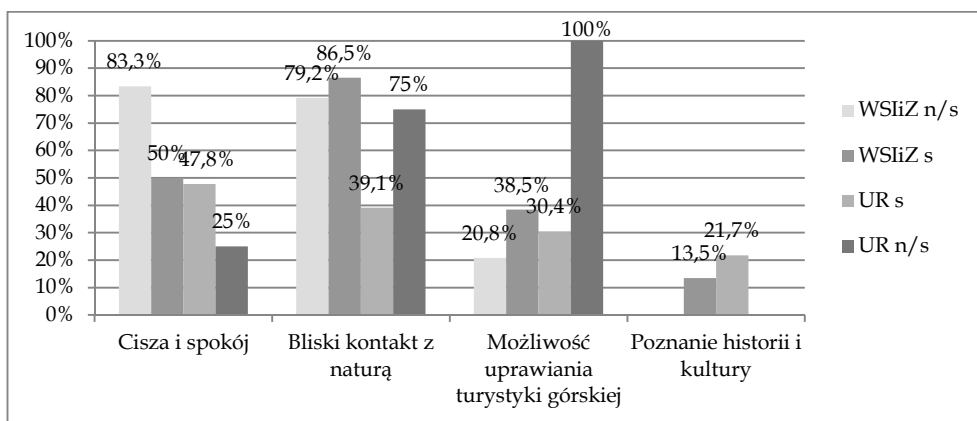

Źródło: Badania własne

Okolo trzy czwarte studentów we wszystkich badanych grupach ceni sobie fakt występowania atrakcji turystycznych w pobliżu miejsca zakwaterowania. Dla studentów studiów stacjonarnych WSiLiZ ważne są ponadto tanie noclegi (53,9%) oraz dobry dojazd (34,6% ankietowanych z tej grupy wskazało właśnie tę odpowiedź). Ceny za nocleg są istotne również dla studentów studiów niestacjonarnych WSiLiZ (29,2%). Wśród studentów UR, wszyscy studiujący w trybie niestacjonarnym wskazali na wpływ dobrego dojazdu i smacznej kuchni. Z kolei dla osób studiujących w trybie stacjonarnym wszystkie czynniki mają wpływ na wybór miejsca zakwaterowania (od 52,2% – dobra kuchnia, do 95,7% – tanie noclegi).

Kolejne pytanie dotyczyło zalet Bieszczad oraz potrzeb turystów, jakie są one w stanie zaspokoić. Studenci w tym wypadku mogli zaznaczyć jedną lub dwie odpowiedzi. Z deklaracji zawartych w ankietach wynika, że studenci studiów niestacjonarnych WSiLiZ jeżdżą w Bieszczady przede wszystkim, aby odpocząć i zrelaksować się w ciszy (83,3%) i/lub w celu bliskiego kontaktu z naturą (79,2% badanych). Studenci tej samej uczelni studiujący w systemie stacjonarnym doceniają kontakt z przyrodą (86,5%), a także ciszę i spokój (połowa badanej grupy). Studenci studiów niestacjonarnych z Uniwersytetu Rzeszowskiego w głównej mierze przyjeżdżają w Bieszczady, aby uprawiać turystykę górską. Bieszczadzka natura przyciąga 75%, a cisza i spokój 25% tejże grupy. Studenci studiów stacjonarnych UR wskazali wszystkie wymienione czynniki na poziomie od 21,7% – możliwość poznania historii i kultury regionu do 47,8% – cisza i spokój (wykres 4).

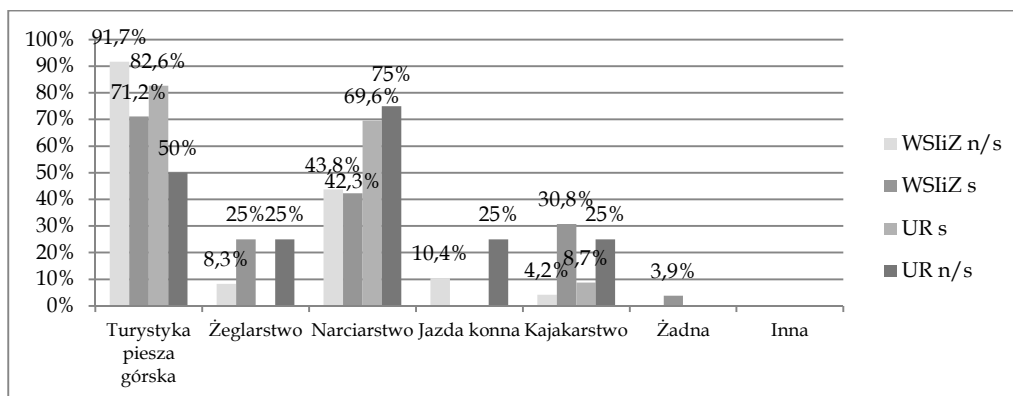
Wykres 4. Główne zalety regionu

Źródło: Badania własne

Wykres 5 ukazuje, które rodzaje turystyki kwalifikowanej cieszą się największą popularnością wśród badanej grupy studentów. Respondenci mogli zaznaczyć maksymalnie dwie odpowiedzi.

Wykres 5. Formy turystyki kwalifikowanej uprawiane przez studentów w Bieszczadach

Źródło: Badania własne

Jak widać, najwięcej osób uprawia turystykę pieszą górską (od 50% w grupie studentów niestacjonarnych UR, aż do 91,7% w grupie studentów niestacjonarnych WSiLiZ). Drugim co do popularności rodzajem turystyki kwalifikowanej jest narciarstwo. W tej formie spędzania czasu wolnego gustują przede wszystkim studenci UR (75% na studiach niestacjonarnych i prawie 70% na studiach stacjonarnych). Dużo mniejszym zainteresowaniem cieszy się jazda konna, żeglarstwo i kajakarstwo, jednakże w przypadku tych dwóch ostatnich form, średnio co czwarty student studiów stacjonarnych WSiLiZ i niestacjonarnych UR zadeklarował, że przyjeżdża w Bieszczady właśnie po to, aby popływać po wodach Jeziora Solińskiego. Kilku studentów stacjonarnych WSiLiZ (3,9%) wyraziło opinię, że nie uprawia turystyki kwalifikowanej

w badanym regionie. Pomimo możliwości dodania niewymienionej w pytaniu formy, rubryka „inna” nie została uzupełniona przez respondentów.

6. Podsumowanie

Podsumowując powyższe wyniki badań oraz rozważania poczynione w niniejszym artykule, można wysnuć wniosek, że studenci rzeszowskich uczelni wyższych generalnie chętniej wyjeżdżają w Bieszczady i są grupą, która potencjalnie powinna być takimi wyjazdami zainteresowana. Potwierdza się zatem hipoteza postawiona we wstępie niniejszego opracowania. Bieszczady przyciągają ludzi młodych, przede wszystkim ze względu na swoją unikalność, różnorodność oraz specyfikę.

Biorąc pod uwagę wyniki przeprowadzonych badań, można sformułować kilka ogólnych wniosków z nich płynących:

1. W porównaniu ze studentami UR studenci WSliZ w czasie wolnym zdecydowanie chętniej wyjeżdżają w Bieszczady.
2. Walory przyrodnicze i specyficzna atmosfera są głównym magnesem przyciągającym studentów w południowo-wschodnie krańce Polski.
3. Respondenci odwiedzają Bieszczady przeważnie raz-dwa w roku. Są to przede wszystkim wyjazdy weekendowe, najczęściej w okresie letnim.
4. Najpopularniejszym miejscem pobytu są okolice Jeziora Solińskiego.
5. Do czynników decydujących o wyborze miejsca docelowego zaliczyć można przede wszystkim bliskość atrakcji turystycznych, a także tanie noclegi i dobry dojazd.
6. Bliski kontakt z naturą, cisza i spokój, a także możliwość uprawiania turystyki górskiej są według respondentów głównymi zaletami regionu.
7. Piesza turystyka górską i narciarstwo to najchętniej podejmowane przez studentów aktywności w Bieszczadach.

Bibliografia

1. Alejski W., *Turystyka w obliczu wyzwań XXI wieku*, Albis, Kraków 1999, s. 29.
2. Duricek M., Obodyński K., *Syntetyczne podstawy rekreacji i turystyki*, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2006, s. 20.
3. Luboński P., *Bieszczady. Przewodnik dla prawdziwego turysty*, Oficyna Wydawnicza „Rewasz”, Pruszków 2001, s. 403.
4. Meyer B., *Obsługa ruchu turystycznego*, PWN, Warszawa 2006, s. 24-35.
5. Przeclawski K., *Człowiek a turystyka – zarys socjologii turystyki*, Albis, Kraków 1996, s. 118-121.

Strony internetowe

6. <http://www.polska.travel/pl/w-gorach/bieszczady/> (dostęp: 25.03.2015).
7. <http://www.polska.travel/pl/w-gorach/#read-more-btn> (dostęp: 25.03.2015).
8. <http://www.polska.travel/pl/parki-narodowe/bieszczadzki-park-narodowy/> (dostęp: 25.03.2015).